

بررسی تأثیر حسابرسی شرکتها بر اقلام تعهدی در شرایط بحران مالی

اکرم رضوانی^۱

حسین بخشی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۶/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱

چکیده

اقتصاد به هم پیوسته جهانی، پارادایم جدیدی در مفهوم ارزش بنگاه از منظر سهامداران پدید آورده است. دیگر دارایی‌های مشهود و نقدینگی، منشاء اولیه و اصلی ارزش بنگاه را تشکیل نمی‌دهند و عواملی همانند دارایی‌های نامشهود و الگوی نوین سازمانی مبتنی بر استراتژی مداری و ارزش‌آفرینی است که مورد توجه سهامداران برای ارزش‌گذاری واحد تجاری است. یکی از اهداف مهم گزارشگری مالی، ارائه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری است. استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری بر اساس اطلاعات گزارش شده در صورت‌های مالی به ارزیابی سودآوری و پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی شرکت پرداخته و سپس با برقرار کردن ارتباط منطقی بین سودآوری و جریان‌های نقدی آتی، ارزش شرکت را ارزیابی و بر اساس این پیش‌بینی‌ها تصمیم می‌گیرند. پژوهش حاضر بدنبال بررسی تأثیر حسابرسی شرکتها بر اقلام تعهدی در شرایط بحران مالی می‌باشد. از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها پژوهشی است توصیفی (غیرآزمایشی). تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار Eviews8 صورت پذیرفت. برای دستیابی به این هدف، تعداد ۱۱۰ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی بین سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۲ و با استفاده از روش نمونه‌گیری حدفی سیستماتیک به عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شدند و داده‌های مرتبط جمع‌آوری شد. به این ترتیب، ۵۵۰ سال-شرکت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به دست آمده در این پژوهش نشان می‌دهد در دوران بحران اقتصادی، شرکت‌های دارای بحران مالی که توسط یکی از شرکت‌های بزرگ حسابرسی (سازمان حسابرسی)، مورد حسابرسی قرار می‌گیرند، اقلام تعهدی اختیاری و ارتباط ارزشی بالاتری را نشان می‌دهند. در ادامه به تشریح هر یک از فرضیه‌های پژوهش پرداخته شده است.

واژگان کلیدی

اقلام تعهدی اختیاری، ارتباط ارزشی، حسابرسی شرکتها، بحران مالی

۱. کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه غیر انتفاعی برآیند شاهرود، شاهرود، ایران (Email: rezvantax1374@gmail.com)

۲. استادیار گروه حسابداری، موسسه غیر انتفاعی برآیند شاهرود، شاهرود، ایران (Email: hbakhshi900@yahoo.com)

مقدمه

امروزه با پیچیده شدن محیط و پویایی سریع آن، هر لحظه امکان بروز یک بحران برای سازمان وجود دارد. در یک موقعیت بحرانی، فرهنگ سازمان تغییر یافته و به سمت یک فرهنگ خلاق و متغیر گرایش پیدا می کند. این امر خود باعث ایجاد فرصت هایی جهت حفظ و تداوم حیات سازمان می شود. به عنوان مثال بحران مالی آسیای جنوب شرقی در چند سال پیش، شوک بزرگی را برای اقتصاد این کشورها به همراه داشت، اما تحقیقات نشان می دهد که این بحران ها در عین حال فرصت هایی را به همراه داشتند که منجر به شکوفایی اقتصادی آنان شد. بنابراین هنگام مواجهه با یک وضعیت نمی توان مطمئن بود که وضعیت مذکور یک محدودیت (تهدید) محسوب می شود یا یک موقعیت (فرصت). با وقوع بحران، واکنش های روانی متعددی رخ می دهد که عبارتند از ناباوری، وحشت، قبول شکست، قضاوت های غلط، اقدامات غیرمنتظره، کوتاه نظری، هیجان زیاد و مقصر دانستن این و آن. این موارد واکنش هایی هستند که در ابتدای هر بحران از طرف افراد بروز می کند و علاوه بر آن، هرچند که ممکن است نوع بحران ها متفاوت باشند ولی همه آنها نقاط مشترکی دارند. این نقاط مشترک عبارتند از: نیاز به تصمیم گیری بدیع دارند، عدم واکنش سریع معمولاً پیامد نامطلوب دارد، راه حل ها محدود هستند، زمان به نفع تصمیم گیران نیست، تصمیمات غلط، عواقب وخیمی دارند. با توجه به مطالب ذکر شده هر مدیر یا مسئول ممکن است با این سؤال مواجه شود که: چگونه باید با بحران برخورد کرد؟ (بختیاری زاده ۱۳۹۷).

واژه بحران مالی به وضعیتی اطلاق می شود که درصد قابل توجه ای از ارزش برخی دارایی ها به صورت غیر منتظره از دست برود. سقوط بازار بورس، ترکیدن حباب های مالی، بحران ناشی از نرخ بهره های ارزی و ناتوانی در پرداخت بدهی های سنگین خارجی مصادیقی از بحران مالی محسوب می شود. در حالت کلی می توان به برخی از مهم ترین زمینه های شکل گیری و ظهور بحران های مالی به شرح زیر اشاره کرد: رفتار معامله گران در بازارهای مالی و ذهنیت گله ای، ریسک اهرمی، عدم تطابق ریسک دارایی ها و بدهی ها، ناتوانی در تنظیم بازارهای مالی، تقلب و فسادهای مالی، بحران های مسری و ریسک های سیستمی (معمارزاده و همکاران، ۱۳۹۵). در سویی دیگر، صورت های مالی حسابرسی شده به عنوان مهم ترین منبع ارائه اطلاعات مالی شناخته می شوند و باید از کیفیت مطلوبی برخوردار باشد و این مهم زمانی میسر می شود که عواملی که سبب بهبود گزارشگری اطلاعات مالی می شوند یا عواملی که از کیفیت اطلاعات مالی می کاهند، شناسایی گردند. با توجه به گسترش روابط بین المللی و لزوم هماهنگی استانداردها، ایران نیز استانداردهای بین المللی حسابداری و حسابرسی را اجرا نموده است. بسیاری از جنبه های تولید و ارائه اطلاعات توسط شرکت ها تابع مقررات شده است و بسیاری از این مقررات هم به وسیله ی نهادهای تدوین کننده ی استانداردهای حسابداری تنظیم می شود؛ اما به صرف رعایت استانداردهای گزارشگری، اطلاعات باکیفیت تهیه و ارائه نمی گردد همچنین فرایند حسابرسی و کیفیت عملیات حسابرسی که توسط مؤسسات حسابرسی انجام می شود، یکی از راه های افزایش کیفیت اطلاعات مالی می باشد. حسابرسی مالی به عنوان ابزاری جهت ارتقاء کیفیت صورت های مالی مربوط

به دوره های مالی شرکت ها شناخته شده است. سالانه مبالغ زیادی برای انجام این نوع حسابرسی هزینه می شود؛ بنابراین انتظار می رود انجام این کار نتایج مفیدی را برای شرکت ها و استفاده کنندگان از اطلاعات در برداشته باشد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۶).

با توجه به مباحث مطروحه، ما در این پژوهش به دنبال بررسی تأثیر حسابرسی شرکتها بر اقلام تعهدی در شرایط بحران مالی هستیم. به نظر می رسد بررسی این موضوع می تواند کمک شایانی به غنی تر شدن این حوزه از ادبیات کرده و نیز رهنمودی برای افراد و شرکت هایی در گیر در این حوزه ارایه دهد.

مبانی نظری

بحران های مالی، یکی از پدیده های رایج در اقتصاد داخلی و جهانی به شمار می آیند. بروز بحران ها، هزینه های اقتصادی زیادی را برای کشورها به دنبال دارد. دولت ها در راستای کاهش هزینه های اقتصادی بحران های مالی و نیز جلوگیری از سرایت بحران و مقابله با آن، با توجه به شرایط اقتصادی خود، سیاست هایی به کار می گیرند. بحران های مالی گذشته، تجارب ارزنده ای را در مقابله با بحران ها از طریق به کارگیری سیاست های مختلف اقتصادی، برای کشورها به دنبال داشته است. کسب آموزه هایی از تجارب کشورها برای مقابله با بحران، می تواند سهم اساسی در کاهش هزینه مقابله با بحران ها داشته باشد (فرزین وش و همکاران، ۱۳۹۵).

از دستی دیگر، بازار سرمایه به عنوان موتور محرکه اقتصاد بر محور اطلاعات قرار دارد. جریان درست اطلاعات در این بازار منجر به اتخاذ تصمیمات صحیح و منطقی از سوی مشارکت کنندگان می شود و در نهایت، توسعه اقتصادی و بهبود رفاه اجتماعی را به ارمغان می آورد. گزارش های مالی از مهم ترین منابع اطلاعاتی است که هدف آن فراهم کردن اطلاعات لازم برای تصمیم گیری های اقتصادی می باشد و بخش اعظمی از نیاز اطلاعاتی بازار سرمایه را تأمین می کند (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۷). اهداف حسابداری برخاسته از نیازها و خواسته های اطلاعاتی استفاده کنندگان است و هدف اصلی حسابداری بیان وضعیت مالی و عملکرد واحد تجاری برای استفاده کنندگان برون سازمانی جهت کمک به آنها در تصمیمات مالی و سرمایه گذاری است. ابزار اصلی انتقال اطلاعات به این اشخاص گزارش های مالی می باشد. گزارش های مالی منابع مهم اطلاعاتی برای تصمیم گیری های اقتصادی به شمار می روند که مدیران، سرمایه گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده کنندگان جهت رفع نیازهای اطلاعاتی خود از آنها استفاده می کنند. مدیران همواره مسئولیت انتخاب و به کارگیری برآوردها و قضاوت های اساسی به کار گرفته شده را مانند اصول حسابداری برعهده دارند، از این رو مدیریت مسئول اصلی کیفیت سود می باشد. کیفیت اصول حسابداری با کیفیت سود یکی نیست، اما این دو به صورت ذاتی، با همکاران مرتبط می باشند به طوری که قضاوت های به کار گرفته شده در انتخاب و به کارگیری چنین اصولی، مستقیماً بر کیفیت سود تأثیر می گذارد. به هر ترتیب، شناسایی انگیزه های مدیریت سود توسط مدیران شرکت ها می تواند زمینه را برای تصمیم گیری مناسب تر گروه های مختلف استفاده کننده از اطلاعات حسابداری فراهم سازد (مشایخ و همکاران، ۱۳۹۲).

اما مطالعات پیشین حاکی از آن است که مدیریت شرکت های در معرض ورشکستگی ممکن است برای دستکاری اطلاعات مالی، انگیزه های متعددی داشته و یا تحت فشار باشند. این در حالی است که ارتکاب به دستکاری، ممکن است تحت تأثیر عوامل دیگری مثل وجود سازوکارهای های نظارتی از جمله حسابرس و یا کیفیت حسابرسی نیز اتفاق بیفتد. حسابرس هر شرکت علاوه بر آن که می تواند بر شواهد پشتوانه اطلاعات مالی نظارت داشته باشد، به شدت، انتخاب ها، قضاوت ها و رویه های استفاده شده در اطلاعات مالی را مورد بررسی قرار می دهد (احمدپور و همکاران، ۱۳۹۲).

استانداردهای حسابداری در خصوص نحوه گزارشگری درآمدها و هزینه ها، به مدیران اختیارات گستردهای می دهد؛ به عبارت دیگر، به آن ها اجازه انجام تعدیلاتی در اقلام تعهدی خرید و فروش اعتباری، برآورد حساب های دریافتی مشکوک الوصول، برآوردهای کاهش ارزش موجودی ها و دارایی های ثابت و رویه های مرتبط با استهلاک را می دهد. این امر سبب می شود فرصت مدیران برای انجام مدیریت سود در گزارشات مالی، افزایش یابد. اسپیلیت^۱ (۲۰۱۲) ادعا می کند که مدیران عملکرد شرکت های خود را به این دلیل دستکاری می کنند که این کار برای مدیران منفعتی در بر دارد، از این گذشته، انجام این عمل نسبتا آسان و احتمال بر ملا شدن آن اندک است. پژوهش های گستردهای در دنیا انجام شده است که به کیفیت ارقام حسابداری در شرکت های درمانده مالی پرداخته است چاریتو و همکاران^۲ (۲۰۱۷)؛ اعتمادی و همکاران^۳ (۲۰۱۲). از طرفی پژوهش های دیگری نیز انجام شده است که یافته های آن حاکی از تأثیر ویژگی های حسابرس و حسابرسی بر میزان مدیریت سود است (بکر و همکاران^۴، ۲۰۱۹؛ کوهن و همکاران^۵، ۲۰۱۸) (بذرافشان و عارف منش، ۱۳۹۳).

فرضیه های پژوهش

- در دوران بحران اقتصادی، شرکت های دارای بحران مالی که توسط یکی شرکت های بزرگ حسابرسی (سازمان حسابرسی) مورد حسابرسی قرار می گیرند اقلام تعهدی اختیاری بالاتری را نشان می دهند.
- در دوران بحران اقتصادی، شرکت های دارای بحران مالی که توسط شرکت های بزرگ حسابرسی (سازمان حسابرسی) مورد حسابرسی قرار می گیرند ارتباط ارزشی پایین تری را گزارش می کنند.

روش تجزیه و تحلیل پژوهش

در این تحقیق برای آزمون فرضیه ها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. روش آماری مورد استفاده در این تحقیق روش داده های پانل می باشد. در ادامه ابتدا روش داده های پانل و آزمون های مربوط به آن تشریح می گردد. سپس آزمون های مربوط به معنی دار بودن کل مدل و معنی دار بودن متغیرهای مستقل توضیح داده می شود. در

¹ Schilit

² Charitou, et al.

³ Etemad, et al.

⁴ Becker, et al.

⁵ Cohen, et al.

آخر نیز پس از تشریح آزمون های مربوط به مفروضات رگرسیون کلاسیک، نحوه تصمیم گیری در مورد رد یا پذیرش فرضیه های تحقیق بیان می گردد. لازم به ذکر است در این مطالعه برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای Eviews بهره گرفته شده است. مدل ها از لحاظ استفاده از اطلاعات آماری به سه گروه تقسیم می شوند. برخی از مدل ها با استفاده از «اطلاعات سری زمانی»^۶ یا به عبارتی طی دوره نسبتاً طولانی چند ساله برآورد می شوند. بعضی دیگر از مدل ها بر اساس «داده های مقطعی»^۷ برآورد می شوند یعنی متغیرها در یک دوره زمانی معین مثلاً یک هفته، یک ماه یا یک سال در واحدهای مختلف بررسی می شوند. روش سوم برآورد مدل که در این تحقیق نیز مورد استفاده قرار گرفته است، برآورد بر اساس «داده های پانل»^۸ است. در این روش یک سری واحدهای مقطعی (مثلاً شرکت ها) در طی چند سال مورد توجه قرار می گیرند. با کمک این روش که در مطالعات سال های اخیر نیز زیاد استفاده شده است تعداد مشاهدات تا حد مطلوب افزایش می یابد. با توجه به اینکه مشاهده های ادغام شده باعث تغییر پذیری بالاتر، هم خطی چندگانه کمتر میان متغیرهای توضیحی، درجه آزادی بیشتر و کارایی بالاتر تخمین کننده ها می شود، مطالعات پانل نسبت به مطالعات مقطعی و سری زمانی دارای مزیت است (بالتاجی^۹، ۲۰۱۷). در حالت کلی مدل زیر نشان دهنده یک مدل با داده های پانل می باشد:

$$Y_{it} = \alpha_{it} + \sum_{k=1}^k \beta_{kit} X_{kit} + \varepsilon_{it}$$

که در آن $i=1,2,\dots,n$ نشانگر واحدهای مقطعی (مثلاً شرکت ها) و $t=1,2,\dots,T$ نشانگر زمان است. Y_{it} متغیر وابسته را برای i امین واحد مقطعی در سال t نشان می دهد و X_{kit} نیز k امین متغیر مستقل غیر تصادفی برای i امین واحد مقطعی در سال t است. ε_{it} جمله اخلال بوده که فرض می شود دارای میانگین صفر ($E[\varepsilon_{it}] = 0$) و واریانس ثابت ($E[\varepsilon_{it}^2] = \sigma_{\varepsilon}^2$) است. β_{kit} پارامترهای مدل می باشد که واکنش متغیر مستقل نسبت به تغییرات k امین متغیر مستقل در i امین مقطع و t امین زمان را اندازه گیری می کند.

برای برآورد مدل بر اساس داده های پانل روش های مختلفی همچون روش اثرات ثابت^{۱۰} و روش اثرات تصادفی^{۱۱} وجود دارد که بر حسب مورد، کاربرد خواهند داشت.

جامعه و نمونه آماری و دوره زمانی پژوهش

جامعه آماری در این پژوهش شامل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی بازه زمانی ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۷ می باشد. در تحقیق حاضر، برای تعیین نمونه آماری، از رابطه ی خاصی جهت برآورد حجم نمونه و نمونه

^۶ Time series data

^۷ Cross section data

^۸ Panel data

^۹ Baltagi

^{۱۰} Fixed Effects

^{۱۱} Random Effects

گیری استفاده نشده است بلکه، از روش حذف سیستماتیک استفاده گردیده است. دلایل انتخاب شرکت ها از بورس اوراق بهادار به شرح موارد زیر است:

- دسترسی به اطلاعات مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار آسان تر است.
- معیارها و ضوابط خاصی برای پذیرفتن و ادامه فعالیت شرکت ها در بورس و نحوه گزارشگری آنها وضع شده است، بنابراین به نظر می رسد اطلاعات مندرج در صورت های مالی این شرکت ها از کیفیت بالاتری برخوردار بوده و اطلاعات آنها مطمئن تر است.
- اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار به دلیل اعمال نظارت و وجود مقررات خاص از قابلیت اتکای بیشتری برخوردار است.
- در صورت نیاز به سایر اطلاعات، دسترسی به آن اطلاعات میسر است.
- تعداد نمونه مانده از کل شرکت ها با انجام روش غربالگری ۱۱۰ شرکت می باشد

جدول (۱) فیلتر انتخاب تعداد نمونه از جامعه

۶۰۶	شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا پایان سال ۱۳۹۷.
۱۶۰	تعداد شرکتهایی که سال مالی آنها به ۱۲/۲۹ ختم نمی گردد و یا اقدام به تغییر سال مالی خود نموده اند (به منظور همگن بودن).
۱۷۵	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی ۱۳۹۷-۱۳۹۲ زیان ده بوده اند.
۱۶۱	تعداد شرکتهایی که در قلمرو زمانی ۱۳۹۷-۱۳۹۲ به امور سرمایه گذاری، هلدینگ، بانک ها و بیمه و صندوق های سرمایه گذاری اشتغال داشته اند.
۴۹۶	جمع کسور
۱۱۰	تعداد شرکت های مورد مطالعه

مدل و متغیرهای پژوهش

شرکت های دارای بحران مالی

شرکت های که یکی از معیارهای زیر را در دوره مورد بررسی داشته باشند:

- (۱) درآمد خالص منفی
- (۲) سرمایه در گردش منفی (دارایی های جاری منهای بدهی های جاری) و
- (۳) درآمد خالص و سرمایه در گردش منفی

• مدل رگرسیونی فرضیه اول

$$DA_{i,t} = a_0 + a_1 BIGA_{i,t} + a_2 CF_{i,t} + a_3 SIZE_{i,t} + a_4 OM_{i,t} + a_5 DE_{i,t} + a_6 MBV_{i,t} + a_7 SP_{i,t} + a_8 LL_{i,t} + a_9 BIGA CF_{i,t} + a_{10} BIGA SIZE_{i,t} + a_{11} BIGA OM_{i,t} + a_{12} BIGA DE_{i,t} + a_{13} BIGA MBV_{i,t} + a_{14} BIGA SP_{i,t} + a_{15} BIGA LL_{i,t} + a_{16} GDP_{i,t} + a_{17} LEV_{i,t} + a_{18} ROA_{i,t} + a_{19} BIGA LEV_{i,t} + a_{20} BIGA ROA_{i,t} + a_{21} BIGA D_{1i,t} + a_{22} BIGA D_{2i,t} + a_{23} BIGA D_{3i,t} + e_{i,t}$$

$DA_{i,t}$: اقلام تعهدی اختیاری براساس مدل مقطعی جونز (۱۹۹۱) می باشد. اقلام تعهدی اختیاری باقیمانده مدل زیر می باشد:

$$AC_{i,t}/A_{i,t-1} = a_0 \left(1/A_{i,t-1} \right) + a_1 \Delta REV_{i,t}/A_{i,t-1} + a_2 PPE_{i,t}/A_{i,t-1} + e_i$$

$AC_{i,t}$: اقلام تعهدی تقسیم بر دارایی کل. اقلام تعهدی شامل تغییر سالانه در دارایی جاری منهای وجه نقد منهای بدهی های جاری منهای بدهی کوتاه مدت و درآمد مالیاتی قابل پرداخت منهای استهلاک می باشد.

$A_{i,t-1}$: دارایی کل اول دوره.

$\Delta REV_{i,t}$: تغییر سالانه در درآمدها.

$PPE_{i,t}$: اموال، زمین و تجهیزات.

e_i : خطای مدل که همان اقلام تعهدی اختیاری می باشد.

$BIGA_{i,t}$: متغیر ساختگی. در صورتی که شرکت توسط سازمان، حسابرسی شود یک و در غیر این صورت صفر.

$CF_{i,t}$: جریانهای نقدی عملیاتی که برابر است با نسبت جریانهای نقدی عملیاتی به دارایی کل.

$SIZE_{i,t}$: اندازه شرکت. برابر است با لگاریتم طبیعی ارزش بازار سهام (حاصل ضرب تعداد در قیمت پایانی سهام).

$OM_{i,t}$: حاشیه سود عملیاتی. برابر است با سود (زیان) عملیاتی تقسیم بر درآمد کل سالانه شرکت؛

$DE_{i,t}$: نسبت بدهی. برابر است با بدهی کل به حقوق صاحبان سهام؛

$MBV_{i,t}$: نسبت ارزش بازاری سهام به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام؛

$SP_{i,t}$: شاخصی برای سودهای کوچک. اگر سود خالص تقسیم بر دارایی کل کمتر از ۰,۰۱ باشد یک و در غیر این صورت صفر می باشد.

$LL_{i,t}$: شاخصی برای شناسایی به موقع زیان. اگر سود خالص تقسیم بر دارایی کل کمتر از ۰,۰۲- یک و در غیر این صورت صفر می باشد.

$GDP_{i,t}$: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در سال t که برابر است با تولید ناخالص داخلی سال t منهای تولید ناخالص داخلی سال $t-1$ تقسیم بر تولید ناخالص داخلی سال $t-1$ ؛

$LEV_{i,t}$: اهرم مالی. برابر است با نسبت بدهی کل به دارایی کل.

$ROA_{i,t}$: بازده دارایی کل در پایان سال که عبارت است از سود (زیان) پس از کسر مالیات تقسیم بر دارایی کل.

$D_{1i,t}$: درآمد منفی

$D_{2i,t}$: سرمایه در گردش منفی

$D_{3i,t}$: درآمد خالص سال جاری و سرمایه در گردش منفی

e_i : خطا.

• مدل رگرسیونی فرضیه دوم

$$P_{i,t} = a_0 + a_1 BIGA_{i,t} + a_2 CF_{i,t} + a_3 SIZE_{i,t} + a_4 OM_{i,t} + a_5 DE_{i,t} + a_6 MBV_{i,t} + a_7 SP_{i,t} + a_8 LL_{i,t} + a_9 BIGA CF_{i,t} + a_{10} BIGA SIZE_{i,t} + a_{11} BIGA OM_{i,t} + a_{12} BIGA DE_{i,t} + a_{13} BIGA MBV_{i,t} + a_{14} BIGA SP_{i,t} + a_{15} BIGA LL_{i,t} + a_{16} GDP_{i,t} + a_{17} LEV_{i,t} + a_{18} ROA_{i,t} + a_{19} BIG LEV_{i,t} + a_{20} BIGA ROA_{i,t} + a_{21} BIGA D_{1i,t} + a_{22} BIGA D_{2i,t} + a_{23} BIGA D_{3i,t} + e_{i,t}$$

متغیر وابسته: ارتباط ارزشی

$$P_{i,t} = a_0 + a_1 BVS_{i,t} + a_2 PS_{i,t} + e_{i,t}$$

$P_{i,t}$: ارزش بازاری کل سهام تقسیم بر تعداد سهام کل.

$BVS_{i,t}$: ارزش دفتری کل تقسیم بر تعداد سهام کل.

$PS_{i,t}$: سود خالص کل تقسیم بر تعداد سهام کل.

$e_{i,t}$: خطا.

$$PP_{i,t} = a_0 + a_1 AR_{i,t} + e_{i,t}$$

$PP_{i,t}$: سود خالص تقسیم بر قیمت سهام در ابتدای سال.

$AR_{i,t}$: بازده سالانه سهام در پایان سال.

$e_{i,t}$: خطای مدل که همان ارتباط ارزشی (مربوط بودن سود) را نشان می دهد.

تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش

برای بررسی فرضیه اول پژوهش در ابتدا به بررسی کل مدل برای شرکت های دارای بحران مالی پرداخته و سپس همین مورد برای زیرگروه ها، مورد بررسی قرار می گیرد. در زیرگروه ها برای تولید ناخالص داخلی مثبت و منفی به صورت جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول (۲) نتایج آزمون مدل رگرسیونی اول

متغیر وابسته: اقلام تعهدی اختیاری (DA)						
نتیجه	VIF	سطح معنی دار	آماره تی استیودنت	ضریب	نماد	متغیرهای مستقل و کنترلی
تایید	-	۵۰.۰۳	۲۱-۲.۰	۴۰۱-۰.	C	مقدار ثابت

نوع حسابرِس	BIGA	۱۵۴۱.	۸۲۱۲.	۰۳۹۰.	۵۹۸۱.	تایید
جریانان نقدی عملیاتی	CF	۴۶۱-۰.	۴۱۶.۱۲-	۰.۰۰۰۰	۳۲۵۱.	تایید
اندازه شرکت	SIZE	۱۱۲۰.	۳۸۵.۴	۰.۰۰۰۰	۰۱۸۲.	تایید
حاشیه سود عملیاتی	OM	۷۳۴-۳.	۵۱۳.۱۷-	۰.۰۰۰۰	۰۰۹۲.	تایید
نسبت بدهی	DE	۲۹-۰.۰	۴۱۹-۴.	۰.۰۰۰۰	۲۶۹۲.	تایید
سودهای کوچک	SP	۳۳۹-۰.	۵۹۷-۵.	۰.۰۰۰۰	۳۴۸۱.	تایید
زیان	LL	۷۵۸-۰.	۶۷۱.۷-	۰.۰۰۰۰	۱۱۹۲.	تایید
نوع حسابرِس*جریانان نقدی عملیاتی	BIGA*CF	۸۵۲-۲.	۴۱۷.۳۳-	۰.۰۰۰۰	۳۶۴۴.	تایید
نوع حسابرِس*اندازه شرکت	BIGA*SIZE	۱۵۸-۰.	۸۷۴-۵.	۰.۰۰۰۰	۴۲۹۶.	تایید
نوع حسابرِس*حاشیه سود عملیاتی	BIGA*OM	۷۲۹۴.	۲۵۸.۱۰	۰.۰۰۰۰	۱۵۷۳.	تایید
نوع حسابرِس*نسبت بدهی	BIGA*DE	۰۰۹-۰.	۴۷۵-۱.	۱۱۹۰.	۴۱۲۳.	رد
نوع حسابرِس*سودهای کوچک	BIGA*SP	۱۰۲-۰.	۶۵۱-۰.	۴۱۸۰.	۵۴۷۱.	رد
نوع حسابرِس*زیان	BIGA*LL	۴۷۵۰.	۰۰۹۲.	۰۳۵۴۰.	۵۴۸۶.	تایید
تولید ناخالص داخلی	GDP	۵۴۱۰.	۱۴۹۰.	۷۳۱۰.	۰۴۱۱.	رد
اهرم مالی	LEV	۳۸۹-۰.	۰۲۵.۸-	۰.۰۰۰۰	۴۵۸۱.	تایید
بازده دارایی ها	ROA	۰۱۰۴.	۱۴۷.۱۸	۰.۰۰۰۰	۳۶۷۴.	تایید
نوع حسابرِس*اهرم مالی	BIGA*LEV	۷۴۱۰.	۲۵۸.۷	۰.۰۰۰۰	۰۲۷۴.	تایید
نوع حسابرِس*بازده دارایی ها	BIGA*ROA	۳۵۸-۴.	۳۷۱.۲۱-	۰.۰۰۰۰	۰۱۲۳.	تایید
نوع حسابرِس*درآمد منفی	BIGA*D1	۱۵۹-۰.	۶۵۳-۰.	۴۲۹۰.	۶۵۱۷.	رد
نوع حسابرِس*سرمایه در گردش منفی	BIGA*D2	۱۴۸۱.	۵۲۳.۶	۰.۰۰۰۰	۴۸۶۲.	تایید
نوع حسابرِس*درآمد و سرمایه در گردش منفی	BIGA*D3	۲۹۵-۰.	۴۱۸-۱.	۱۳۵۰.	۷۱۶۵.	رد
ضریب تعیین تعدیل شده ($Adj.R^2$)		۷۸۵۰.	دورین - واتسون (D-W)		۶۳۲۱.	
آماره F		۱۰۱.۶۱۰۳	سطح معنی داری		۰.۰۰۰۰۰۰	

برای بررسی خوبی مدل، معمولاً از معیارهای ضریب تعیین (R^2)، ضریب تعیین تعدیل شده ($Adj.R^2$) و دورین -

واتسون (D-W) و برای بررسی معنی داری مدل نیز از آماره F استفاده می شود. همان طور که در جدول (۴-۴) مشاهده

می‌شود، مقدار ضریب تعیین تعدیل شده برابر $0/785$ می‌باشد و بدین معنی می‌باشد که قدرت توضیح دهنده‌گی و برازش مدل در سطح خوبی قرار دارد. آماره دورین - واتسون برابر با $1/632$ می‌باشد و از آنجایی که بازه $1/5$ تا $2/5$ نشان دهنده عدم وجود خود همبستگی از مرتبه اول می‌باشد، در نتیجه خودهمبستگی از مرتبه اول در جزء خطای مدل وجود ندارد. آماره عامل تورم واریانس (VIF) میزان همخطی بین متغیرهای مستقل تحقیق را نشان می‌دهد و مقدار مجاز VIF کمتر از 10 می‌باشد و از آنجایی که مقادیر جدول (۲)، کمتر از 10 می‌باشد، در نتیجه بین متغیرهای مستقل تحقیق، همخطی وجود ندارد. در نهایت مقدار آماره F برابر $6103/101$ و مقدار احتمال آن نیز برابر $0/000$ می‌باشد و از آنجایی که مقدار احتمال آن کمتر از $0/05$ است، لذا معنی‌داری مدل تایید می‌شود. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از مدل رگرسیونی اول به صورت زیر می‌باشد:

➤ با توجه به سطح معناداری آزمون تی استودنت برای تعیین معناداری اثر نوع حسابرس*درآمد منفی ($BIGA*D1$) که بزرگ تر از خطای نوع اول $0/05$ برآورد شده ($P-Value = 0/429$)، می‌توان نتیجه گرفت فرض مخالف رد نشده و بنابراین، بحران مالی شرکت‌های دارای درآمد منفی که توسط سازمان حسابرسی می‌شوند، بر اقلام تعهدی اختیاری شرکت‌ها اثر نمی‌گذارد (رد فرضیه اول).

➤ با توجه به سطح معناداری آزمون تی استودنت برای تعیین معناداری اثر نوع حسابرس* سرمایه در گردش منفی ($BIGA*D2$) که کوچک تر از خطای نوع اول $0/05$ برآورد شده ($P-Value = 0/0000$)، می‌توان نتیجه گرفت فرض مخالف رد شده و بنابراین، بحران مالی شرکت‌های دارای سرمایه در گردش منفی که توسط سازمان حسابرسی می‌شوند، بر اقلام تعهدی اختیاری شرکت‌ها اثر می‌گذارد. علاوه بر این، ضریب به دست آمده ($1/148$) مثبت می‌باشد که نشان از اثر مستقیم متغیر تعدیل گر دارد (تایید فرضیه اول).

➤ با توجه به سطح معناداری آزمون تی استودنت برای تعیین معناداری اثر نوع حسابرس*درآمد و سرمایه در گردش منفی ($BIGA*D3$) که بزرگ تر از خطای نوع اول $0/05$ برآورد شده ($P-Value = 0/135$)، می‌توان نتیجه گرفت فرض مخالف رد نشده و بنابراین، بحران مالی شرکت‌های دارای سرمایه در گردش و درآمد منفی که توسط سازمان حسابرسی می‌شوند، بر اقلام تعهدی اختیاری شرکت‌ها اثر نمی‌گذارد (رد فرضیه اول).

برای بررسی فرضیه دوم پژوهش در ابتدا به بررسی کل مدل برای شرکت‌های دارای بحران مالی پرداخته و سپس همین مورد برای زیرگروه‌ها، مورد بررسی قرار می‌گیرد. در زیرگروه‌ها برای تولید ناخالص داخلی مثبت و منفی به صورت جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول (۳) نتایج آزمون مدل رگرسیونی دوم

متغیر وابسته: ارتباط ارزشی (P)						
نتیجه	VIF	سطح معنی دار	آماره تی استیودنت	ضریب	نماد	متغیرهای مستقل و کنترلی
تایید	-	0.0000	۶۵۸۴.	۱۹۸۰.	C	مقدار ثابت
تایید	۶۳۲۱.	0.0000	۰۲۵۸.۷-	۵۴۲-۰.	BIGA	نوع حسابرس
رد	۳۵۸۱.	۴۸۶۰.	۶۲۹۰.	۰۰۸۰.	CF	جریانان نقدی عملیاتی
تایید	۰۴۲۲.	0.0000	۴۲۵-۴.	۰۱۸-۰.	SIZE	اندازه شرکت
رد	۰۱۴۲.	۲۰۱۰.	۱۹۶-۱.	۰۱۵۳-۰.	OM	حاشیه سود عملیاتی
رد	۲۹۶۲.	۸۲۴۰.	۲۹-۰.۰	۲۵۸.۷-	DE	نسبت بدهی
تایید	۳۳۶۱.	۳۰.۰۰۰	۶۹۳.	۰۴۵۰.	SP	سودهای کوچک
تایید	۱۱۷۲.	0.0000	۱۵۳۶.	۱۰۱۰.	LL	زیان
تایید	۳۴۵۴.	۰۰۲۰.	۸۶۱۲.	۰۱۳۰.	BIGA*CF	نوع حسابرس*جریانان نقدی عملیاتی
تایید	۶۵۳۶.	0.0000	۱۸۹۸.	۰۱۸۰.	BIGA*SIZE	نوع حسابرس*اندازه شرکت
رد	۲۴۵۳.	۳۲۱۰.	۸۵۶-۰.	۰۴۲-۰.	BIGA*OM	نوع حسابرس*حاشیه سود عملیاتی
رد	۳۶۸۳.	۱۰۷۰.	۴۵۲۱.	۰۰۵۰.	BIGA*DE	نوع حسابرس*نسبت بدهی
رد	۵۱۷۱.	۸۵۴۰.	۰۴۱-۰.	۰۰۷-۰.	BIGA*SP	نوع حسابرس*سودهای کوچک
تایید	۶۵۳۶.	0.0000	۲۵۸.۸-	۴۲۸-۰.	BIGA*LL	نوع حسابرس*زیان
رد	۰۴۷۱.	۵۴۱۰.	۳۶۲-۰.	۰۲۵-۰.	GDP	تولید ناخالص داخلی
تایید	۷۸۹۱.	۲۰.۰۰۰	۷۴۱-۳.	۰۱۸-۰.	LEV	اهرم مالی
تایید	۵۴۱۴.	۸۰.۰۰۰	۳۶۲۳.	۰۶۵۰.	ROA	بازده دارایی ها
رد	۰۲۸۴.	۲۵۹۰.	۸۵۴۰.	۰۲۱۰.	BIGA*LEV	نوع حسابرس*اهرم مالی
تایید	۰۲۹۳.	۰۱۵۰.	۱۷۴-۲.	۰۶۳-۰.	BIGA*ROA	نوع حسابرس*بازده دارایی ها
تایید	۶۹۳۷.	0.0000	۴۷۹۵.	۲۵۴۰.	BIGA*D1	نوع حسابرس*درآمد منفی
تایید	۴۳۶۲.	0.0000	۸۵۱۶.	۱۴۲۰.	BIGA*D2	نوع حسابرس*سرمایه در گردش

منفی						
نوع حسابرس*درآمد و سرمایه در گردش منفی	$BIGA*D3$	۰۶۵۰.	۳۹۰۱.	۱۲۸۰.	۷۴۲۵.	رد
ضریب تعیین تعدیل شده ($Adj.R^2$)		۲۸۹۰.	دوربین - واتسون (D-W)		۸۵۲۱.	
آماره F		۳۵۷۱.۲۴	سطح معنی داری		۰.۰۰۰۰۰۰	

برای بررسی خوبی مدل، معمولاً از معیارهای ضریب تعیین (R^2)، ضریب تعیین تعدیل شده ($Adj. R^2$) و دوربین-واتسون (D-W) و برای بررسی معنی داری مدل نیز از آماره F استفاده می‌شود. همان طور که در جدول (۴-۸) مشاهده می‌شود، مقدار ضریب تعیین تعدیل شده برابر ۰/۲۸۹ می‌باشد و بدین معنی می‌باشد که قدرت توضیح دهنده و برازش مدل در سطح خوبی قرار دارد. آماره دوربین - واتسون برابر با ۱/۸۵۲ می‌باشد و از آنجایی که بازه ۱/۵ تا ۲/۵ نشان دهنده عدم وجود خود همبستگی از مرتبه اول می‌باشد، در نتیجه خود همبستگی از مرتبه اول در جزء خطای مدل وجود ندارد. آماره عامل تورم واریانس (VIF) میزان همخطی بین متغیرهای مستقل تحقیق را نشان می‌دهد و مقدار مجاز VIF کمتر از ۱۰ می‌باشد و از آنجایی که مقادیر جدول (۳)، کمتر از ۱۰ می‌باشد، در نتیجه بین متغیرهای مستقل تحقیق، همخطی وجود ندارد. در نهایت مقدار آماره F برابر ۲۴,۳۵۷۱ و مقدار احتمال آن نیز برابر ۰/۰۰۰ می‌باشد و از آنجایی که مقدار احتمال آن کمتر از ۰/۰۵ است، لذا معنی داری مدل تایید می‌شود. نتایج حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش با استفاده از مدل رگرسیونی اول به صورت زیر می باشد:

➤ با توجه به سطح معناداری آزمون تی استودنت برای تعیین معناداری اثر نوع حسابرس*درآمد منفی ($BIGA*D1$) که کوچک تر از خطای نوع اول ۰/۰۵ برآورد شده ($P-Value = ۰/۰۰۰۰$)، می توان نتیجه گرفت فرض مخالف رد شده و بنابراین، بحران مالی شرکت های دارای درآمد منفی که توسط سازمان حسابرسی می شوند، بر ارتباط ارزشی شرکت ها اثر می گذارد. علاوه بر این، ضریب به دست آمده (۰,۲۵۴) مثبت می باشد که نشان از اثر مستقیم متغیر تعدیل گر دارد (رد فرضیه دوم).

➤ با توجه به سطح معناداری آزمون تی استودنت برای تعیین معناداری اثر نوع حسابرس* سرمایه در گردش منفی ($BIGA*D2$) که کوچک تر از خطای نوع اول ۰/۰۵ برآورد شده ($P-Value = ۰/۰۰۰۰$)، می توان نتیجه گرفت فرض مخالف رد شده و بنابراین، بحران مالی شرکت های دارای سرمایه در گردش منفی که توسط سازمان حسابرسی می شوند، بر ارتباط ارزشی شرکت ها اثر می گذارد. علاوه بر این، ضریب به دست آمده (۰,۱۴۲) مثبت می باشد که نشان از اثر مستقیم متغیر تعدیل گر دارد (رد فرضیه دوم).

➤ با توجه به سطح معناداری آزمون تی استودنت برای تعیین معناداری اثر نوع حسابرس*درآمد و سرمایه در گردش منفی ($BIGA*D3$) که بزرگ تر از خطای نوع اول ۰/۰۵ برآورد شده ($P-Value = ۰/۱۲۸$)، می

توان نتیجه گرفت فرض مخالف رد نشده و بنابراین، بحران مالی شرکت های دارای سرمایه در گردش و درآمد منفی که توسط سازمان حسابرسی می شوند، بر ارتباط ارزشی شرکت ها اثر نمی گذارد (رد فرضیه دوم).

نتیجه گیری

همان گونه که انتظار می رفت با افزایش بحران مالی شرکت ها، آنها تمایلی بیشتری به دستکاری سود پیدا کنند که این امر در شرکت های بورسی ایران مورد تایید واقع شد. هر چند این اثرگذاری ضعیف بوده است. از دلایل اصلی این موضوع می توان به موارد اشاره کرد که اولاً درآمد منفی شرکت ها در بورس اوراق بهادار در دوران بحران مالی چندان دور از انتظار نبوده و مدیران تمایلی به واکنش در این مورد ندارد. ضمن اینکه، دستکاری سود علاوه بر ارقام تعهدی می تواند از طریق دستکاری فعالیت های واقعی صورت پذیرد و شاید مدیران تمایل به دستکاری در آن حوزه داشته باشند. ضمن اینکه، با توجه به بالاتر بودن کیفیت حسابرسی سازمان، این نوع فعالیت های کمتر مشاهده شده می شود. همراستا با نتایج پژوهش حاضر، ولی پور و همکاران (۱۳۹۲) نشان دادند شرکت های دارای بحران مالی با شیوه های دستکاری ارقام تعهدی و دستکاری فعالیت های واقعی به نسبت سایر شرکت ها به صورت بیشتری به مدیریت سود پرداخته اند. نونهال نهر و همکاران (۱۳۹۲) دریافتند مؤسسات حسابرسی بزرگ تر و دوره تصدی طولانی تر حسابرسان بر مدیریت سود در شرکت های تازه پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر منفی دارند. نونهال نهر و همکاران (۱۳۸۹) نیز نشان دادن شرکت های حسابرسی شده توسط حسابرسان با کیفیت بالاتر در مقایسه با شرکت های حسابرسی نشده توسط حسابرسان با کیفیت پایین تر، دارای ضریب پایداری ارقام تعهدی بیشتری بوده و در نتیجه قابلیت اتکای ارقام تعهدی بالایی دارند. در پژوهش های خارجی نیز، دیمیتروس و همکاران (۲۰۱۵) نشان دادند شرکت های دچار بحران مالی که از سوی حسابرسان های بزرگ حسابرسی شدند، ارقام تعهدی اختیاری کمتری بروز دادند. برخلاف آنچه انتظار می رفت، زمانی که شرکت ها در دوران بحران مالی قرار می گیرند، از مربوط بودن سود حسابداری آنها کاسته می شود و این امر حتی توسط شرکت هایی که توسط سازمان نیز حسابرسی می شوند قابل مشاهده می باشد. در واقع به نظر می رسد شرکت ها در دوره های مختلف اقتصادی تلاش می کنند تا اطلاعات مربوط به سود را به درستی ارائه دهند. این موضوع در شرکت های دارای بحران مالی مشاهده شده است که این موضوع را می توان در تلاش شرکت برای ارائه اطلاعات درست در دوران بحران مالی دانست. همراستا با نتایج پژوهش حاضر، جمالیان پور و ثقفی (۱۳۹۲) اعلام کردند در اکثر موارد رابطه بحران مالی با خصوصیت های برآمده از ویژگی های کیفی سود معنادار بوده است.

منابع

۱. ابراهیمی، محمد و فهیمة ابراهیمی (۱۳۸۹)، بررسی تأثیر راهبری شرکتی بر اندازه مؤسسه حسابرسی، پایان نامه کارشناسی ارشد. احمدپور، احمد، کاشانی، محمد و محمدرضا شجاعی، "بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی بر هزینه تأمین مالی از طریق بدهی"، بررسیهای حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷، شماره

۲. استا، سهراب، (۱۳۹۰)، بررسی رابطه بین ساختار مالکیت و مدیریت سود، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال ۳، شماره ۲، صص ۹۳-۱۰۶.
۳. انصاری، عبدالمهدی، خواجهی، مهدی (۱۳۹۰) "بررسی تأثیر دستکاری فعالیت های واقعی بر مدیریت سود تعهدی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" فصلنامه تحقیقات، حسابداری و حسابرسی، سال اول، شماره ۱۲۲، ۳-۱۳۵.
۴. بختیارزاده، محمد جواد، (۱۳۸۸)، بررسی علل و ریشه های بحران اقتصادی ۲۰۰۸ آمریکا و ارائه راهکارها، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال ۵، شماره ۳۸، صص ۱-۱۲.
۵. بذرافشان، آمنه و عارف منش، زهره، (۱۳۹۳)، رفتار سود در شرکت های ورشکسته: نقش حسابرِس، فصلنامه علمی - پژوهشی مدیریت دارایی و تامین مالی، سال ۲، شماره ۴، صص ۱-۱۴.
۶. برادران حسن زاده، رسول و وحیدپورربی، (۱۳۸۸)، رابطه کیفیت سود و استقلال حسابرِس (الگوی بر تحقیقات تجربی)، مجله دانش و پژوهش حسابداری، سال نهم، شماره ۳۳، صص ۲۲-۲۸.
۷. پور زمانی، زهرا. پویان راد، مهدی. (۱۳۹۱) "ارتباط بین مدیریت سود و ناتوانی مالی شرکتها" فصلنامه علمی پژوهشی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار تهران، شماره شانزدهم.
۸. ثقفی، علی، بهار مقدم، مهدی (۱۳۸۷)، "بررسی نوع مدیریت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، مجله دانش حسابداری، سال اول، شماره ۲، دانشگاه کرمان، صص ۷۵-۹۳.
۹. جمالیان پور، مظفر. ثقفی، علی. (۱۳۹۲) "اقدام تعهدی غیر منتظره، انحراف پایداری سود و بحران مالی" مجله دانش حسابداریریا، سال چهارم، شماره ۱۲، صص ۷-۳۳.
۱۰. حسینی، سیدجواد، کرم شاهی، بهنام، (۱۳۹۱)، بهبود گزارشگری مالی و حسابرسی، فصلنامه علمی- پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۷، صص ۳۷-۵۲.
۱۱. حسینی، محسن، (۱۳۹۱) "شواهدی بر رابطه بین سود حسابداری با اندازه گیری جریان نقدی" پایان نامه ارشناسی ارشد.
۱۲. دستگیر، محسن، حسینی، سید علی (۱۳۹۲) "بررسی رابطه بین ویژگی های مالی و غیر مالی شرکت با کیفیت اقدام تعهدی و سود"، فصلنامه بورس اوراق بهادار، شماره ۱۰.
۱۳. دلخوش، م.؛ مالک، ز. (۱۳۹۵). نقش اقدام تعهدی فعالیت های تأمین مالی در پیش بینی بازده سهام و سود تقسیمی (شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). (مجله پژوهش های حسابداری و مدیریت، ۲(۲۵)، ۷۵-۸۷.
۱۴. رحمانی، علی و نازنین بشیری-منش (۱۳۹۲). «بررسی قدرت کشف مدل های مدیریت سود»، فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال پنجم، شماره ۱۹، صص ۷۴-۵۴.
۱۵. شباهنگ، ر، ۱۳۸۱، "تئوری حسابداری"، جلد اول، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان
۱۶. فرزین وش، اسدالله، برخورداری، سجاد، (۱۳۹۱)، تجارب جهانی مقابله با بحران مالی و آموزه هایی برای اقتصاد ایران، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، سال ۸، دوره ۱۹، شماره ۱۲۷، صص ۲۱-۴۲.

۱۷. کردستانی، غلامرضا، تاتلی، رشید، (۱۳۹۳)، بررسی ویژگی های کیفی سود و نوع مدیریت سود در شرکت های درمانده مالی و ورشکسته، پژوهش حسابداری، شماره ۱۲، ص ۸۰.
۱۸. مالیانپور، م؛ ثقفی، ع. (۱۳۹۲). اقلام تعهدی غیرمنتظره، انحراف پایداری سود و بحران مالی. مجله دانش حسابداری، 4(12)، 33-7.
۱۹. مرادی، محسن. علیزاده، علی. فلاحی، سعید. (۱۳۹۴). "بررسی تاثیر متغیرهای کلان اقتصادی و متغیرهای ساختار سرمایه بر سودآوری صنعت بیمه"، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۹، شماره ۲، صص ۱۲۳-۱۳۶.
۲۰. معمارزاده، غلامرضا، سرافرازی، مهرزاد (۱۳۹۱)، بررسی گام های فرایند مدیریت بحران در سازمان، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال ۳، شماره ۱۲، صص ۱۵-۳۳.
۲۱. منصورفر، غلامرضا؛ غیور، فرزاد؛ و بهناز لطفی (۱۳۹۲). «ترکیب اجزای جریان نقد و پیش-بینی درماندگی مالی در بورس اوراق بهادار تهران»، فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، سال پنجم، شماره ۱۸، صص. ۷۴-۸۷.
۲۲. نورووش وهمکاران (۱۳۸۸)، "بررسی رابطه سازو کارهای نظام راهبری شرکتی و هزینه های نمایندگی.
۲۳. نونهال نهر، علی اکبر. جبارزاده، سعید. (۱۳۸۹) "رابطه بین کیفیت حسابرِس و قابلیت اتکای اقلام تعهدی" بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۷. شماره ۶۱. صص ۵۵-۷۰.
۲۴. نیکومرام، هاشم و بادآور نهندي، یونس، (۱۳۸۸)، تبیین و ارائه الگویی برای تعیین و ارزیابی عوامل مؤثر بر انتخاب کیفیت گزارشگری مالی در ایران، مجله فراسوی مدیریت، شماره ۸، صص ۱۴۱-۱۸۷.
۲۵. ولی پور، هاشم، طالب نیا، قدرت الله، جوانمرد، سیدعلی (۱۳۹۴) "بررسی تاثیر مدیریت سود بر کیفیت سود شرکت های دارای بحران مالی، مجله دانش حسابداری، سال چهارم، شماره ۱۳، صص ۷۵-۱۰۳.
26. Abdolmohammadi, M., R., Simnett, J. C., Thibodeau, and A. M. Wright, (2010), "Sell-Side Analyst's Reports and the Current External Reporting Model", Accounting Horizons 20, 4, 375-389.
27. Azzali, S. Fornaciari, L. Mazza, T. (2013) " THE VALUE RELEVANCE OF EARNING MANAGEMENT IN MANUFACTURING INDUSTRIES BEFORE AND DURING THE FINANCIAL CRISIS in International Review of Financial Analysis, Vol. 20, N. 5.
28. BEATTRICE, VLADU ALINA. (2013) " EARNINGS MANGEMENT OCCURENCE IN TIMES OF CRISIS: INSIGHTS FROM THE LITERATURE" Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 5/2013.
29. Berndt, T. Dipl-Kfm., M.A. Christian Offenhammer. (2011) " Earnings Management in the Financial Crisis 2007/2008" Journal of Accounting and Economics, 50, 344-401.
30. Biddle, G. C., Bowen, R. M. and Wallace J. S. (1973). Does EVA Beat Earnings? Evidence on Association with Stock Returns and Firm Value.
31. Casivan, A. 2016. "Ownership structure, business group affiliation, listing status, and earnings management: Evidence from korea*." Contemporary accounting research 23(2): 427-464.

32. Chand P., (۲۰۱۲) The effects of ethnic culture and organizational culture on judgments of accountants, *Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting*, Vol. ۲۸PP. ۲۹۸- ۳۰۶
33. Choi, J.H., Kim, J.B., Lee, J., 2012. Value relevance of discretionary accruals in the Asian financial crisis of 1997-1998. *J. Account.Public Policy* 30, 166-187.
34. Cimini, Riccardo. (2014)" How has the financial crisis affected earnings management? A European study" *Journal of Financial Statement Analysis*, 3, 6-15.
35. Degeorge, F., Patel, J., Zeckhauser, R., (2013), "detecting earning management to exceed thresholds", *Journal of Business*, Vol. 72 (1), 1-33
36. Dimitras, A. I., Kyriakou, M., Iatridis, G., (2015), " Financial crisis, GDP variation and earnings management in Europe", *Research in International Business and Finance*, 34, 338-354. *Economics*, 40(1-3): 3-73.
37. Empirical Investigation" *Journal of Multinational Financial Management* (2014), <http://dx.doi.org/10.1016/j.mulfin.2014.12.002>.
38. Fan, J., Wong, T.J., (2002). Corporate Ownership structure and the informativeness of accounting earnings in East Asia. *Journal of Accounting and Economics* 33, 401-425.
39. Filip, A., Raffournier, B. (۲۰۱۶). The impact of the 2008-۲۰۱۴ financial crises on earnings management: The European evidence. In: *Illinois International. Journal of Accounting Symposium*, Ontario-Canada, July 5-7. Available in: <https://business.illinois.edu/>
40. Graham, J. R., Harvey, C. R. and Rajgopal, S. (2005). The Economic Implications of Corporate Financial. Reporting *Journal of Accounting and*
41. Iatridis, G. E. (۲۰۱۵). Accounting disclosures, accounting quality and conditional and unconditional conservatism. *International Review of Financial Analysis*, 20(2), 88-102.
42. Myers, J.M. & Miller, M.H. (20۱3) what is the intrinsic value of the Dow? *Journal of business*, 34, 411-413
43. Palmrose, Z-V, Richardson, V.J., and S. Scholz., (۲۰۱۳). "Determinants of market reaction to restatement announcement", *Journal of Accounting and Economics* 37, pp 59-89.
44. Persakis, A. Emmanuel, G. (2014)" Earnings Quality under Financial Crisis: A Global

Investigating the Impact of Company Audits on Accruals in Financial Crisis

Akram Rezvani¹

Hussein Bakhshi²

Date of Receipt: 2020/08/21 Date of Issue: 2020/09/01

Abstract

The interconnected global economy has created a new paradigm in the concept of firm value from the perspective of shareholders. Tangible assets and liquidity are no longer the primary source of firm value, and factors such as intangible assets and the new organizational model are based on the management strategy and value creation that shareholders consider to value the business unit. One of the important goals of financial reporting is to provide useful information for decision making. Users of accounting information evaluate the profitability and forecast the future cash flows of the company based on the information reported in the financial statements, and then, by establishing a logical relationship between profitability and future cash flows, evaluate the value of the company and based on this forecast. They decide. The present study seeks to investigate the impact of corporate auditing on accruals in times of financial crisis. It is a descriptive (non-experimental) research in terms of applied purpose and in terms of data collection method. The collected data were analyzed using Eviews8 software. To achieve this goal, 110 companies listed on the Tehran Stock Exchange in the period between 1397 to 1392 and using the method Systematic targeted sampling was considered as a statistical sample and relevant data were collected. Thus, the 550-year-old company was analyzed. The results of this study show that during the economic crisis, companies with financial crisis, which are audited by one of the large auditing companies (auditing organization), show optional accruals and higher value relationship. In the following, each of the research hypotheses is described.

Keywords

Optional accruals, Value relationship, Audit of companies, financial crisis

1. Master of Accounting, Barayand Shahroud Non-Profit Institute, Shahroud, Iran (Email: rezvantax1374@gmail.com)

2. Assistant Professor, Accounting Department, Barayand Shahroud Non-Profit Institute, Shahroud, Iran (Email: hbakhshi900@yahoo.com)